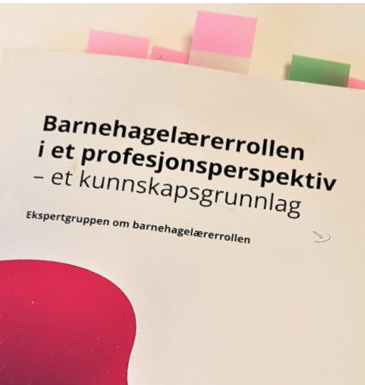

Utdanningsforbundet og KS om barnehagelærerrollen

Innhold

Tema 1: Ledelse, organisering og faglig autonomi

Tema 2: Fagspesialister vs. Generalister

Tema 3: Videreutvikling av en helhetlig og integrert pedagogisk praksis

Foto: Marianne Aagedal, Tom Egil Jensen, Ole Walter Jacobsen,
Lüth, Linda Cartridge.

Sammen for barns beste

I tariffoppgjøret 2018 ble det gitt mandat til et partssammensatt utvalg med følgende mandat:

Partssammensatt utvalg:

Regjeringen har nedsatt en ekspertgruppe om barnehagelærerrollen. Ekspertgruppen skal frembringe et kunnskapsgrunnlag om barnehagelærerrollen og yrkesutøvelsen.

Det nedsettes et partssammensatt utvalg etter at ekspertgruppen har fremlagt sin rapport. Det partssammensatte utvalget skal se på de utfordringer og muligheter som ligger i rapporten når det gjelder utvikling av barnehagelærerrollen.

Rapporten omhandlet først og fremst barnehagelærerrollen, og derfor har arbeidsgruppa bestått av KS og Utdanningsforbundet.

Samfunnsmandatet er gitt i lov og rammeplan, og endringene barnehagesektoren har gjennomgått, ligger til grunn for arbeidet. Barnehagelærere er den profesjonen som utdannes spesielt for å kunne ivareta barnehagens oppgaver. Barnehagelærernes ulike roller og pedagogiske praksis er derfor avgjørende for kvaliteten i barnehagen.

Ekspertgruppens mandat var blant annet å bidra til å tydeliggjøre barnehagelærerrollen, og gi råd om hvordan profesjonen kan videreutvikles. I deres rapport tar de utgangspunkt i barnehagelærerrollen som en profesjonsrolle, og viser til ulike spenninger barnehagelærerne står i. I dette heftet belyser KS og Utdanningsforbundet ulike tema som grunnlag for dialog og refleksjon i barnehagene.

Tor Arne Gangsø
arbeidslivsdirektør, KS

Steffen Handal
leder, Utdanningsforbundet

Sammen for barnas beste

«Det er viktig og ønskelig at barnehagelærerne selv deltar i diskusjonene om fremtidig utvikling av barnehagelærerprofesjonen»

Fra barnehagelærerrapporten

KS og Utdanningsforbundet ønsker å bidra til dialog slik at styreere og barnehagelærere sammen kan diskutere utviklingen av barnehagelærerprofesjonen og det pedagogiske arbeidet i barnehagen, slik Ekspertgruppa om barnehagelærerrollen foreslår.

I dette dokumentet presenterer vi temaer som styreere, barnehagelærere og øvrige barnehageansatte kan ta tak i, for å videreutvikle barnehagelærerrollen, lederrollen og barnehagen som lærende organisasjon. Hensikten er å videreutvikle barnehagetilbudet på en slik måte at barnehagelæreren kompetanse i størst mulig grad kommer barna til gode.

Ekspertgruppa kommer med flere forslag til hvordan barnehagelærerrollen kan styrkes og utvikles. For å få til dette, er det vesentlig at styreere og barnehagelærere sammen diskuterer hvordan kompetansen i barnehagen kan brukes. Et viktig fokus i oppfølgingen av rapporten lokalt bør derfor være hvordan den enkelte barnehage kan legge til rette for at barnehagelærerne i fellesskap, og sammen med de øvrige ansatte, bidrar aktivt til nyttenkning og utviklingsarbeid.

Vi anbefaler å ta utgangspunkt i egen praksis innenfor gjeldende lov- og avtaleverk, når temaene diskuteres.

Ledelse, organisering og faglig autonomi

«En organisasjon med for mange ledelsesnivåer kan med andre ord bidra til en innskrenking av barnehagelærerprofesjonens faglige autonomi.»

Fra barnehagelærerrapporten

I dag finnes det et mangfold av ulike måter å organisere en barnehage på. Det finnes små enkeltstående barnehager og store enheter og kjeder. Antallet ledernivåer er ulikt i de ulike virksomhetene. På den ene siden kan flere ledernivåer bidra til bedre samordning og oppfølging av store barnehageenheter. Samtidig kan for mange ledernivåer bidra til et skille mellom faglig ledende og faglig utførende stillinger. Dette kan igjen føre til en innskrenking av barnehagelærerprofesjonens faglige autonomi.

Normen for pedagogisk bemanning er skjerpet og i mange barnehager innebærer dette at det er flere barnehagelærere enn tidligere. Samtidig er en ny bemanningsnorm innført. Endringer i personalsammensetningen kan innebære at man må tenke nytt når det gjelder organiseringen av personalet. Det kan også være nødvendig med en diskusjon om hvordan oppgaver fordeles mellom barnehagelærerne, og mellom barnehagelærerne og de øvrige ansatte.

Flere barnehagelærere i barnegruppene bør føre til økt kvalitet i tilbudet til barna, ved at barna får tettere pedagogisk oppfølging. Men for at dette skal bli resultatet, må både medarbeidere og ledere være åpne for å diskutere hva slags organisering som tjener barna best. Det er også viktig å involvere øvrige ansatte i diskusjoner som vil kunne påvirke deres arbeidssituasjon.

Flere barnehagelærere bidrar også til et styrket profesjonsfelleskap i barnehagen. Dette kan igjen bidra til økt profesjonalisering og faglig utvikling. Barnehagelærerne på ulike nivåer i organisasjonen kan sammen bidra til samarbeid om og utvikling av den pedagogiske praksisen i barnehagen.

Sammen bør man diskutere hvordan barnehagen kan legge til rette for erfarings- og kompetansedeling mellom barnehagelærere. Samtaler om planer, vurderinger og dokumentasjon av det faglige innholdet i barnehagen, danner grunnlag for utvikling av den enkelte barnehagelærers og barnehagens kollektive profesjonsutøvelse.

Spørsmål til diskusjon

- Dersom vi skulle starte en ny barnehage med «blanke ark» - hvordan ville vi tegnet organisasjonskartet for at barnehagelærernes kompetanse i størst mulig grad skal komme barnegruppa til gode?
- Hva slags ledelse, hva slags kompetanse og hvilke møtearenaer trenger vi for å løse de ulike oppgavene i barnehagen?
- Hvordan kan ledere, tillitsvalgte og barnehagelærere legge til rette for og videreutvikle et godt profesjonsfelleskap
- Hvordan kan ledere og ansatte jobbe sammen for et godt faglig samarbeid i barnehagen?

Fagspesialister vs. generalister

«Faglig spesialisering er ønskelig, men bør ikke undergrave barnas behov for stabile voksne som har et helhetlig ansvar for dem»

Fra barnehagelærerrapporten

Ekspertgruppen viser til en utvikling hvor store barnehageorganisasjoner har innført nye stillinger i form av det de kaller fagspesialister. Dette innebærer at enkelte barnehagelærere har ansvar for ulike temaer eller fagområder, for hele huset.

På dette området er det i dag ulike løsninger som praktiseres. Noen barnehager har innført en ordning med barnehagelærere som har ansvar for ett spesifikt fagområde fra rammeplanen. Andre barnehager har organisert seg slik at enkelte barnehagelærere har et spesifikt ansvar for mer overordnede temaer slik som barns medvirkning eller IKT. Det mest utbredte er likevel fortsatt å organisere barnehagelærerkompetansen på en slik måte at hver barnehagelærer har et generelt ansvar for en barnegruppe. Et vesentlig spørsmål er hva slags løsning som bidrar til at barna får mest igjen for at andelen barnehagelærere er økt.

Under dette temaet vil det være interessant å diskutere hva som er begrunnelsene for «vår løsning», samt hvordan vi best kan bruke barnehagelærernes kompetanse for at den skal komme barna mest mulig til gode.

Spørsmål til diskusjon

- Hvordan har vi organisert fagkompetansen hos oss, og hva er begrunnelsene for vår løsning?
- Hvilke muligheter og begrensninger kan økt fagspesialisering blant barnehagelærere gi for det tilbudet vi gir barna?
- Er det områder som er bedre egnet å fordele til en «fagspesialist» som jobber for hele huset?

Videreutvikling av en helhetlig og integrert pedagogisk praksis

«(...) Barnehagelærerne beveger seg mellom ulike spenninger i profesjonsutøvelsen. I spenningene ligger det valg som barnehagelærerne kontinuerlig må ta stilling til når de utformer sin egen praksis»

Fra barnehagelærerrapporten

Ekspertgruppa tar til orde for at den helhetlige og integrerte pedagogikken, hvor omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng, må være en ramme for barnehagelærernes praksis også i fremtiden. Samtidig mener ekspertgruppa at barnehagelærernes arbeid må styrkes, ved å jobbe mer systematisk og ved å tydeliggjøre intensjonene for det pedagogiske arbeidet.

Spørsmål til diskusjon

- Hvilke områder bør vi jobbe mer systematisk med i vår barnehage?
- Hvilke arbeidsformer kan være nyttige å bruke for å systematisere arbeidet?

UTDANNINGS
FORBUNDET

